

## Krúdy Gyula: Pest 1916

Ez a könyvecske sajátos átmenetet képez a manapság divatos reprintek és az újabb kiadások között. A könyv eredetije – mint az impresszum hirdeti – Tevan Adolf könyvnyomdájában készült Békéscsabán, 1917-ben, s most, mint a Jövendő Kiadó Kft. *Múlt a Jövendőben* sorozatának első kötete, új szedésben, de megőrzött helyesírással látott napvilágot (sajtóhibákkal együtt). A talányos sorozatcímene túl még csak sejteni sem nagyon lehet, milyen elképzelés (ha van egyáltalán) húzódik a sorozat megindítása mögött, s vajon a lanyhuló nosztalgiahullám idején mi fogja ébren tartani a vállalkozást? Az utóbbi másfél évtizedben ismertük fel igazán, hogy Krúdy nemcsak kivételes regényíró és elbeszélő, hanem rendszeresen dolgozó, jelentős publicista is. Persze, a szépíró nem tagadhatja és nem is tagadja meg önmagát. Bármiről szól, a múlt van a mélyén, Krúdynak, mondhatni, egyetemes műfaja a régi Magyarország felidézése. Amikor még olyan biztosnak látszott minden, olyan öröklétűnek. Ez a biztonság egyszerre volt kényelmes és nyugtató, ugyanakkor állóvíz-jellegű. A magyar kisváros otthonossága és fullasztó légköre Krúdy igazi hazája, miközben már ég a gyújtózsínór a díszletek mögött. A bensőséges polgári kedélyt festi, vidéki csendet álmodik a pesti flaszteron. Ah, a rég letűnt esztendők! Ó, a boldog békeidők! Azaz, nem egészen. Könyve ugyanis az első világháború kelős közepének, az 1916-os évről pontos hangulatképe. Egy év lírai lenyomata, évszakok és események akvarellje. Látszólag a nagy háború fejezetről fejezetre érdekesebb regényét írja, amikor még sem az olvasó, sem a szerző nincs tisztában a befejezéssel, nem tudhatják, ki marad életben és ki hal meg. De Krúdy mégsem elsősorban a háború krónikása, hanem a civil köznapoké. Szót ejt ugyan a hadi-érettségiről, a kényszerű belföldi nyaralásokról, az elmaradt Anna-bálról, a karácsonyi

könyvek elnémetesedéséről, de a frontvonal csatáinak színhelyén az ő képzelete inkább a magyar történelem felé fordul. S mindennél jobban érdekli a tavasz, a szerelem és öngyilkosság évada, sőt a nőket gyilkoló cinkotai bádogos rejtélye, a honi írók méltatlan helyzete, a szép női lábak studiózása, a szalonélet alakulása. A *Pest 1916* jó példa arra, hogy publicisztikában is érvényesíthetők napi aktualitáson túlmutató szempontok. Nagyon kényes kérdéseket is feltehet az író, s Krúdy fel is tesz ilyen kérdéseket. Kis könyve ezért is élő alkotás. Tegyük fel magunknak is csak azt az egy kérdést, melyhez az író mindvégig makacsul visszatér: vajon mit fognak beszélni egykor a mai – az akkori – Budapestről?

(Jövendő, 1997. 176 oldal, 398 Ft)